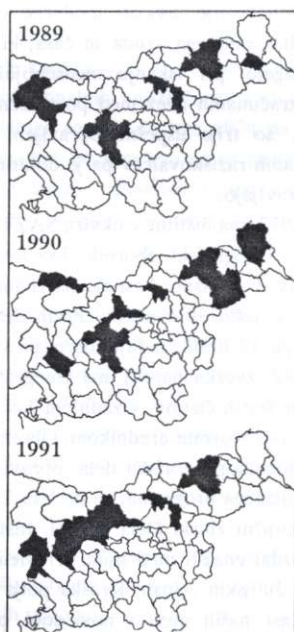

Preglednica 1: Razporeditev nalog in dijakov po kraju šole.

Kraj	Število nalog			Število raziskovalcev		
	1989	1990	1991	1989	1990	1991
Ajdovščina		1			3	
Celje	2		1	5		4
Idrija			2			4
Jesenice		1			2	
Kamnik		1	1	3		3
Kranj			7			13
Ljubljana	7	6	5	12	11	9
Ljutomer	4			5		
Maribor	3	4	6	9	19	10
Murska Sobota		1		4		
Nova Gorica			1			1
Ptuj		2			10	
Škofja Loka			1			5
Velenje	1	2	2	2	4	6
Tolmin	1			2		
skupaj	18	18	26	35	56	55

Slika 1: Občine, od koder so prišle naloge leta 1989, 1990 in 1991.

Zadovoljna je bila s številom nalog, nezadovoljna pa z majhnim številom šol in občin, od koder prihajajo mladi raziskovalci (preglednica 1, slika 1).

Vsi udeleženci so dobili pisna priznanja, vsaka nalo-

ga pa še dodatno vrednostni bon, s katerim so lahko mladi raziskovalci nakupili geografsko literaturo, karte in podobno v Zemljepisnem muzeju Slovenije.

Komisija je z veždnevno strokovno ekskurzijo v tujino nagradila nalogo pod zaporedno številko 4, z objavo v Geografskem obzorniku in s tem pripadajočim avtorskim honorarjem naloge 1, 5, 23 in 25 in z brezplačnim izletom, ki ga daje Ljubljansko geografsko, naloge 2, 8, 10, 11, 12, in 13.

SEMINAR ODDELKOV ZA GEOGRAFIJO PF MARIBOR IN FF LJUBLJANA NA PEDAGOŠKI FAKULTETI V MARIBORU Ana Vovk

Ob 30-letnici Oddelka za geografijo PF Maribor bo oddelek organiziral seminar, ki bo v tematskem pregledu prostorsko vezan na Severovzhodno Slovenijo. Člani oddelkov za geografijo PF in FF bodo predstavili svoje raziskovalne rezultate. Seminar bo enodneven, in sicer 10. oktobra 1991 z začetkom ob 9. uri in koncem predvidoma ob 15. uri v Zeleni predavalnici PF Maribor.

Vse zainteresirane vabimo, naj se udeležijo seminarja. Dodatne informacije lahko dobite na Oddelku za geografijo pri predsedniku organizacijskega odbora mag. Urošu Horvatu ali pri članih organizacijskega odbora.

GEOGRAFSKI INŠTITUT ANTONA MELIKA ZRC SAZU Drago Meze

Od ustanovitve 1938 do konca vojne leta 1945 je Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU) predstavljala reprezentativno znanstveno in kulturno inštitucijo s korpusom leta 1938 izbranih 17 akademikov in leta 1940 dopolnjena z izvolitvijo treh rednih in štirih dopisnih članov; med njimi je bil tudi prof. dr. Anton Melik, ki je bil za rednega člana izvoljen leta 1946.

Prva povojna leta so se SAZU pisali boljši časi, a, žal, ne za dolgo. Kot na mnogih področjih je bila tudi znanosti za vzor Sovjetska zveza, kjer je bila, kakor še danes, znanost visoko cenjena. Po sovjetskem vzoru smo tudi pri nas začeli ustanavljati inštitute pri SAZU. Akademik Melik je priložnost, ki se je ponudila, izrabil in že leta 1947 uspel s predlogom, da je SAZU ustanovila geografski inštitut, takrat imenovan "Inštitut za geografi-

jo pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti". Vodil in usmerjal ga je polnih 19 let, do svoje smrti 8. junija 1966. Dal mu je osnovne smernice za raziskovanje, ki se jih z nekaterimi dopolnitvami in razširitvijo držimo še danes. Poglavitne raziskave je usmerjal v fizično in regionalnogeografsko proučevanje Slovenije, vendar pa tudi druge geografske smeri raziskovanja (družbena geografija, geografski učinki večjih naravnih nesreč, kompleksne raziskave in opazovanja obeh ledenikov in snežišč) niso bile zanemarjene. V njegovem obdobju se je razvila dolgoletna raziskava kvartarnih sedimentov in njihove izrabe, začeli pa smo tudi že s proučevanjem zaostalih agrarnih področij, prvenstveno samotnih in nasploh hribovskih kmetij. S pritegnitvijo znanega kartografa Vilka Finžgarja leta 1955 se je v inštitutu močno razmahnila tudi kartografska dejavnost, ob kateri je imel prof. Melik tudi širše zastavljen načrt z ustanovitvijo Kartografskega zavoda. Vzporedno z njim je nastal in se postopoma razvijal tudi geografski fotolaboratorij; strokovni in tehnični vodja obeh je bil Vilko Finžgar. V spremenjenih kasnejših razmerah tovrstni Melikov načrt ni mogel polno zaživeti, zato se Kartografski zavod ni mogel razviti v samostojno delovno enoto, ampak se je, skupaj z geofotolaboratorijem, prilagodil inštitutu kot njegov kartografski oddelek; geofotolaboratorij se je v osemdesetih letih od inštituta ločil in prišel v okvir skupnega Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU.

Inštitut je začel v skromnih razmerah: v enem prostoru in z dvema honorarnima pomožnima asistentoma, študentoma geografije, ki sta poleg strokovnih opravljala tudi vse administrativne zadolžitve. Prvi trije strokovni delavci so bili v inštitutu nastavljeni med leti 1951 in 1954, naslednji trije v letih 1966, 1974 in 1979, trije novi raziskovalci pa: eden 1985 in dva leta 1986. Ker je leta 1962 en raziskovalec inštitut zapustil, je tako danes v inštitutu osem raziskovalcev (podrobni personalni sestav celotnega inštituta glej na koncu).

V 44 letih se je izoblikoval inštitutski raziskovalni program, kot sledi. V okviru usmerjenega raziskovalnega programa "Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda", ki ga od leta 1979 izvaja SAZU, je naš inštitut vključen vanj s tematskim sklopom "Proučevanje geografskega okolja Slovenije". Za naslednje srednjeročno obdobje obsega ta sedem raziskovalnih nalog, in sicer: Geografska monografija Slovenije (splošni del, ki je pred zaključkom, in ena od štirih regionalnogeografskih knjig, ki je v domeni našega inštituta: Savinjsko-Sotelska in Jugovzhodna Slovenija); Proučevanje hribovskih kmetij na Slovenskem (dokončanje naloge iz preteklega razdobja, vključujoč sintezo); Ogroženost slovenske zemlje zaradi naravnih nesreč (od leta 1959 trajna naloga); Redne let-

ne raziskave Triglavskega ledenika in ledenika pod Skuto (trajna naloga od leta 1946 oz. 1948 naprej); Geomorfološka proučevanja in geomorfološko kartiranje - na izbranih področjih Slovenije na podlagi podrobnejšega programa; Dopolnilna proučevanja geografije poplavnih področij na Slovenskem; Izdelava geografskega informacijskega sistema. V najnovšem času je v razpravi načrt ustanovitve evropskega centra za multidisciplinarno raziskavo naravnih nesreč, ki naj bi bil v času ustanavljanja v okviru našega inštituta. Pri obeh raziskovalnih nalogah, ki so podaljšane iz preteklega obdobja v novo srednjeročno obdobje, je objavljenih že precej parcialnih študij, tako o hribovskih kmetijah 15, o poplavnih področjih pa 21, za obe je v načrtu končna sinteza. Podobno je tudi pri že davno končani raziskavi kvartarnih sedimentov in njihove izrabe, ki so predstavljeni v petih objavljenih študijah in 60. elaboratih, shranjenih v inštitutskem arhivu.

Pri uresničevanju raziskovalnega programa sodelujejo poleg inštitutskih raziskovalcev tudi nekateri zunanji sodelavci in to zlasti pri obsežnejših, dolgoročnih ali permanentnih nalogah, kot n.pr. pri raziskavah kvartarnih sedimentov, poplavnih področij, večjih naravnih nesreč in pri opazovanju in raziskavah obeh ledenikov.

S prihodom mladih raziskovalcev so se začele v geografsko proučevanje uvajati moderne računalniške metode. Rezultat obilnega truda in časa, ki ga zahteva tovrstno pomagalo pri iskanju medsebojnih eksaktno računalniško izračunanih zvez med posameznimi geografskimi pojavi, so trije uspešno opravljeni magisteriji. Končni cilj mladih raziskovalcev pa je doktorat, na katerega se že pripravljajo.

Od leta 1952 ima inštitut v okviru SAZU svoje strokovno glasilo - Geografski zbornik. Do leta 1974 (14. zvezek) je izhajal občasno, kasneje pa redno enkrat na leto. Do sedaj je izšlo 30 zvezkov. Prvih deset je uredil Melik, nadaljnjih 12 Ilesič, zadnjih osem pa skupaj Gams in Meze. Od 22. zvezka naprej ima Geografski zbornik uredniški odbor šestih članov, v zadnjem času z Gamsom kot glavnim in odgovornim urednikom. Obsežnejša monografska in regionalnogeografska dela, opravljena večidel v okviru inštitutskega programa, so do leta 1968 izhajala v samostojni knjižni zbirki Dela SAZU. Inštitut za geografijo jih je izdal enajst, med njimi tri Melikova, in sicer: Planine v Julijskih Alpah; Kraška polja Slovenije v pleistocenu; Rast naših mest v novi dobi, po eno Ilesičevo - Sistemi poljske razdelitve na Slovenskem in Furlanovo - Temperature v Sloveniji, ostalih šest pa je doktorskih disertacij (Klemenčič, Gams, Šifrer, Lah, Meze, Habič).

Raziskovalno in strokovno personalno politiko inšti-

tuta oblikuje in usmerja Znanstveni svet, sestavljen iz internih in zunanjih članov. V Melikovem obdobju so bili člani sveta samo akademiki, Ilešič pa je vključil vanj tudi interne inštitutske in zunanje člane. Sedanji Znanstveni svet, katerega predsednik je akad. Ivan Gams, ima skupaj osem članov, od tega štiri univ. prof. (trije so člani akademije), tri znanstvene in enega strokovnega svetnika; v načrtu je zmanjšanje števila članov na pet. Po ustanovitvi ZRC predstavljajo Znanstveni sveti inštitutov direktno povezavo med ZRC in SAZU.

V 44 letih obstoja inštituta se je izmenjalo pet upravnikov. Do smrti leta 1966 ga je vodil akad. Melik, do marca 1967 akad. Rakovec, do 31. maja 1981 akad. Ilešič, do 31. maja 1983 akad. Gams, za njim štiri leta dr. Šifrer, dr. Mezetu pa poteče štiriletno mandatno obdobje 31. maja 1991. - Na predlog akad. Ilešiča je Skupščina SAZU 27. 3. 1967 preimenovala inštitut v Geografski inštitut Antona Melika.

Inštitut ima knjižnico, ki je del centralne biblioteke SAZU. Vodi jo samostojna strokovna delavka. Med nje delovne obveznosti sodi tudi vodenje inštitutske administracije. V obsežnem knjižnem fondu je zajeto temeljno in drugo gradivo, pomembno za geografsko proučevanje Slovenije. Večino novejših tuje geografske literature, predvsem strokovne periodike, dobi knjižnica v zameno za Geografski zbornik.

Prvih 15 let so knjižnico vodili redni inštitutski sodelavci, šele kasneje je prišla v roke bolj ali manj usposobljenih profesionalnih knjižničark. Tudi upravno-administrativne naloge so bile do leta 1974 na skrbi inštitutskih raziskovalcev, po tem letu pa so jih prevzele menja-joče se knjižničarke - administratorke. Več let je bilo v inštitutu uradno uvedeno tajništvo, ki so ga opravljali: Meze 1967-1976, Šifrer 1977 do junija 1981 in nato M. Natek do junija 1983.

V inštitutu je zbrana dragocena Geografska bibliografska kartoteka Slovenije z izpisi do leta 1979. Po sodobnih bibliografskih in dokumentacijskih načelih jo je med leti 1967 in 1979 dopolnjeval in vsebinsko preurejal prof. dr. Valter Bohinec. Kartografska zbirka obsega okrog 13 000 kart različnih meril, geografska fototeka in diateka pa okrog 550 filmov, 14 000 fotografij in 5 000 barvnih diapozitivov.

Inštitut sodeluje z vsemi geografskimi in nekaterimi sorodnimi inštitucijami in zavodi v Sloveniji in tudi z večino geografskih inštitucij v Jugoslaviji. S tujino je najintenzivneje povezan z geografskim inštitutom madžarske akademije znanosti, in sicer v okviru medakademijskega sodelovanja, v manjši meri pa v istem okviru tudi s King Kollege v Londonu; razen tega pa sodeluje tudi z geografskim inštitutom graške in salzburške univerze.

Sedanji inštitutski personalni sestav:

- Znanstvena svetnika: dr. Drago Meze (upravnik), dr. Milan Šifrer.
- Strokovni svetnik: Milan Natek.
- Višja raziskovalna sodelavca: mag. Karel Natek, mag. Milan Orožen Adamič.
- Raziskovalni sodelavci: mag. Matej Gabrovec, mag. Drago Perko, mag. Maja Topole.
- Samostojna strokovna delavka: Marija Gorenšek.
- Samostojni tehnični delavki: Meta Ferjan, Maruša Rupert.

Primerjaj še:

- Geografski inštitut Antona Melika pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti 1947-1981, 27 strani, Ljubljana 1981. (Interna inštitutska publikacija).
- Drago Meze, 1975, Inštitut za geografijo (s kartografskim zavodom) pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Geografski vestnik 47/1975, str. 161-164, Ljubljana.
- Letopisi SAZU.
- Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda. Raziskovalni program inštitutov SAZU. Ljubljana 1979, str. 127-146.

ODDELEK ZA GEOGRAFIJO PEDAGOŠKE FAKULTETE MARIBOR Damijana Počkaj Horvat

Letos mineva 30 let od začetka višješolskega usposabljanja učiteljev v Mariboru. Čeprav je že leta 1960 pričel z delom Center za izredni študij Višje pedagoške šole iz Ljubljane, je bila Pedagoška akademija v Mariboru uradno ustanovljena 26. 5. 1961. Ob 25-letnici delovanja je 12. 2. 1986 prerasla v Pedagoško fakulteto in pričela z izvajanjem visokošolskih vzgojno-izobraževalnih programov.

Že od samega začetka je na Pedagoški akademiji potekalo tudi izobraževanje učiteljev geografije. V prvem študijskem letu (1961/62) so bili vpisani le izredni študentje, v naslednjem pa je Oddelek za geografijo in zgodovino postal redni oddelek. Na Pedagoško akademijo se je do leta 1985 vpisalo 880 rednih študentov in 579 študentov ob delu. Prevladovali so študentje na študijski smeri geografija - zgodovina, ki je sodila med številnejše na akademiji. Poleg le-te je v obdobju 1964-1973 delovala študijska smer telesna vzgoja - geografija in po letu 1976 študijska smer DMV - geografija.

V tem obdobju je imela Katedra za geografijo dobro kadrovsko zasedbo (dr. Borut Belc, dr. Vladimir Bračič, dr. Božidar Kert, Ludvik Olas, dr. Mavricij